

© SHUTTERSTOCK.COM

Klimaatlimme voeding?

De laatste jaren worden we overspoeld met alarmerende berichten over de klimaatverandering. Die laat zich steeds duidelijker voelen, ook in ons land. We merken dat we steeds vaker extreem weer krijgen: van extreme droogte tot extreem warm en extreme neerslag. De diagnose stellen is één ding, remedies voorschrijven is heel andere koek. Deze wereldwijde problematiek zullen we ook niet zomaar oplossen, maar we zullen alle middelen uit de kast moeten halen.

Bart Vleeschouwers

Op een studiedag in Kortrijk, georganiseerd door Boerenbond, Inagro en de hogeschool VIVES, probeerden enkele deskundigen aan te geven hoe ons voedingspatroon bijdraagt aan het probleem, maar ook hoe het een oplossing ervoor kan bieden.

Professor Ivan Janssens van de Universiteit Antwerpen was de klimaatdeskundige van dienst. Hij stelde in

zijn betoog dat het zeker is dat de mens aan de basis ligt van de klimatologische onregelmatigheden van de laatste jaren. In de eerste plaats is er de opwarming van de aarde op zich, maar als gevolg daarvan smelten de ijskappen op de polen en op Groenland waardoor het peil van de oceanen langzaam maar zeker stijgt. Tegelijk verzwakken ook de straalstromen, wat we beginnen te voelen doordat onze

zomer gedurende langere tijd extreem droog of extreem nat lijkt te zullen worden.

Aangezien we momenteel al met 7,5 miljard mensen op onze aardbol rondlopen, die allemaal proberen om een westerse levensstijl en een westers voedingspatroon te bereiken, ligt het voor de hand dat het zo niet verder kan. Om dit te counteren, moeten er verschillende zaken tegelijk aangepakt worden.

Broeikasgassen. We moeten de uitstoot van broeikasgassen dringend zeer sterk terugdringen. Ook de voedingsproductie zal een bijdrage moeten leveren. De vleesproductie staat hierbij volgens professor Janssens centraal. Voor de landbouwsector is dit een loodzware uitdaging.

Stop ontbossing. We moeten stoppen met de wereld te ontbossen en dringend massaal nieuwe bossen aanplanten. Daarvoor zullen gronden moeten vrijgemaakt worden die nu gebruikt worden voor de productie van veevoerders. Dit wordt geen makkelijke opdracht.

Koolstof opslaan. We moeten actief de koolstof uit de lucht halen en hem opslaan in de bodem. Hierin kan de landbouw een belangrijke rol spelen door aangepaste landbouwmethoden toe te passen die het organischestofgehalte in onze landbouwbodems verhogen. Ook dit is gemakkelijker gezegd dan gedaan.

Maar Ivan Janssens is geen pessimist. Hij is ervan overtuigd dat het mogelijk is om al deze uitdagingen aan te pakken zonder dat dit aan onze levensstandaard moet raken. Alleen moeten de beleidsverantwoordelijken op langere termijn durven denken en niet tot aan de volgende verkiezingen. De problemen waar de aarde mee geconfronteerd wordt, zijn van die aard dat men er met de klassieke recepten nooit uit zal geraken. De wereld moet landbouwproductie koppelen aan consumptie, gezondheid, economie, biodiversiteit en klimaat. Alleen zo geraken we er uit.

Gezond leven door een gezonde voeding

Loes Neven van het Vlaams Instituut voor Gezond Leven brak een lans om ons klassiek voedingspatroon met een (te) groot aandeel aan vetten, suikers en dierlijke producten om te gooien.

Volgens haar is een dieet met vooral producten van plantaardige oorsprong niet alleen voor onze gezondheid voordelig, maar ook voor de planeet. De energiebehoefte van plantaardige voeding ligt immers vele malen lager dan die voor dierlijke producten. Ook pleitte zij voor zo min mogelijk bewerkte voeding en om overconsumptie en verspilling te vermijden. Daarbij verwees ze naar de omgekeerde voedingsdriehoek die het Instituut voor Gezonde Voeding vorig jaar publiceerde en die toen heel wat commotie veroorzaakte, vooral omdat rood vlees helemaal onderaan kwam te staan en bewerkt vlees (charcuterie) als te mijden stond aangegeven. Het aanwezige publiek luisterde aandachtig, maar bij de borrel achteraf bleek toch dat niet iedereen deze aanpak kan waarderen.

Stop met verketteren van vlees

Een heel ander geluid kwam van professor Frederic Leroy van de Vrije Universiteit Brussel. Hij pleitte ervoor om een eerlijk debat te voeren, los van emoties en stemmingmakerij, want dat ontbreekt de laatste tijd bijna volledig. Hij legde uit dat heel wat van de studies waarop de profeten van veggie en vegan zich baseren vaak veel fouten bevatten omdat ze niet uitgaan van een statistisch verantwoord onderzoek. Daardoor worden de resultaten scheefgetrokken en komen ze niet overeenkomen met de realiteit. Leroy pleitte ervoor om de hele problematiek van vlees of geen vlees in een ruime context te bekijken waar er ook ruimte is voor een vergelijking van de objectieve voedingswaarde van dierlijke of plantaardige voedingsmiddelen. Hij vroeg ook om niet te lineair te denken: een mens is geen machine die je volledig kunt programmeren en doorgronden. Er is bijvoorbeeld een enorme variatie in metabolisme tussen de ene mens en de andere. Dat kan je niet zomaar gelijk trekken. Hij wees er nog op dat inzake de strijd tegen de klimaat-

opwarming er ook veel meer werk moet gemaakt worden van de strijd tegen de verspilling, want we gooien een derde van het geproduceerde voedsel gewoon weg! Als je daar dan nog eens bijtelt dat in de Verenigde Staten (en in mindere mate bij ons) een derde van het voedsel naar huisdieren gaat, dan bekijk je het hele dossier wel in een ander daglicht. Als uitsmijter gaf hij nog een cijfer mee: wereldwijd wordt 14% van de CO₂-uitstoot veroorzaakt door de elektriciteit die we nodig hebben voor al onze elektronica (computers, gsm's, cloud- en andere internettoepassingen). Zijn we bereid om dat ook in de weegschaal te leggen?

Debat

In het afsluitende debat tussen de inleiders bleek dat de soep toch niet zo heet gegeten wordt als ze wordt opgediend. Als conclusie kwam daarbij naar boven dat afwisseling in ons voedingspakket en eten met mate het belangrijkste waren en dat er geen enkelvoudige oplossing voor ons klimaatprobleem bestaat. Alleen mogen we niet naar de andere sectoren wijzen om zelf niets te hoeven doen. Iedereen zal moeten bijdragen aan de oplossing. Het zal ons steeds duurder te staan komen naarmate we langer wachten. Hans Mommerency, provinciaal secretaris van Boerenbond West-Vlaanderen, vatte het mooi samen in zijn afsluitend woordje voor het talrijk opgekomen publiek: "Beste mensen, bedankt voor je aanwezigheid maar vooral omdat jullie ermee bezig zijn!" Als positieve boodschap kan dat tellen. ■

Iedereen zal moeten bijdragen aan de oplossing van het klimaatprobleem.